

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17744/2022
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Петровић, адвокат из ..., против тужених Народне банке Србије, Београд и Републике Србије – Министарство финансија, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужене Републике Србије – Министарства финансија изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2550/22 од 01.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене Републике Србије – Министарства финансија изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2550/22 од 01.07.2022. године у ставу првом изреке.

ОДБИЈА СЕ, захтев тужиље и тужене Републике Србије – Министарства финансија за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 209/15 од 09.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда, као неоснован. Ставом другим изреке, утврђено је да тужиља, као депонент „Дафимент банке“ а.д. у ликвидацији, има право на исплату износа од 191.897,34 евра по основу неисплаћених износа по уговорима о ороченом депозиту и то по уговорима и у износима ближе наведеним у том ставу. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена Република Србија – Министарство финансија да тужиљи АА исплати износ од 191.897,34 евра. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужена Народна банка Србије солидарно обавезе са туженом Републиком Србијом – Министарство финансија на исплату износа од 191.897,34 евра, као неоснован. Ставом петим изреке, обавезана је тужена Република Србија – Министарство финансија да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 866.750,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезана је тужиља да туженој Народној банци Србије накнади трошкове парничног поступка у износу од 145.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2550/22 од 01.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене Републике Србије – Министарства финансија и првостепена одлука потврђена у ставу првом, трећем и петом изреке и у ставу другом изреке у односу на Републику Србију – Министарство правде. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремено је изјавила ревизију тужена Република Србија – Министарство финансија због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је дала одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) и нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. Како је предмет тужбеног тражења захтев за утврђење права по основу Уговора о ороченим депозитима и за исплату дуга по основу ових уговора, као јавног дуга Републике Србије, за решавање оваквог захтева надлежан је суд опште надлежности сходно члану 1. ЗПП, па је правилно цењен приговор стварне ненадлежности од стране нижестепених судова као неоснован. Нема ни других повреда поступка који могу бити разлог за изјављивање ревизије док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се указује ревизијом не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била депонент девизних средстава по уговорима о орочавању девизних средстава грађана код „Дафимент банке“ а.д. Београд. Тужиља је своја потраживања по том основу пријавила Привредном суду у Београду у поступку ликвидације банке. Тужиља се више пута обраћала комисији Владе РС, која је у складу са Одлуком о начину и условима издавања потврде о утврђивању права на исплату доспелих обавеза депонентима „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и грађанима који су девизна средства положили код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица, утврђивала висину обавеза према грађанима који су девизна средства положили код ових банака и то на основу документације Привредног суда у Београду и друге веродостојне документације, а потом штедишама издавала потврду о томе. Комисија је констатовала да није приложена веродостојна документација (оригинални уговори и признанице о уплати и исплати) по којима би се могло утврдити тужиљино право на исплату по основу неисплаћених орочених девизних средстава грађана по уговорима о депозитима грађана код „Дафимент банке“ а.д. у ликвидацији који су постали јавни дуг Савезне Републике Југославије. У девизном досијеу тужиље број .. налазе се 42 уговора о орочавању девизних средстава са признаницама о уплатама и исплатама по тим уговорима, а након што је њихова аутентичност доведена у сумњу, вештачењем од стране судског вештака графолога утврђено је да се аутентичан потпис тужиље налази на 24 уговора и признаницама о уплатама и исплатама по тим уговорима, а што произлази и из исказа тужиље и сведока ББ, ВВ и ГГ, службеника „Дафимент банке“ који су потписивали уговоре уместо клијената. Утврђено је да су 24 уговора на којима се налази аутентичан потпис тужиље оригинални примерци, а да се њен потпис налази

на њима у индиго копији, те да су признанице о уплатама и исплатама по тим уговорима оригиналне. ДД, радник Народне банке Србије, који је обављао административно-техничке послове за Комисију која је издавала потврде о потраживањима штедиша „Дафимент банке“ потврдио је да је сва документација из Привредног суда, који је водио поступак ликвидације „Дафимент банке“, пренета у Народну банку чији су службеници затим обављали технички део посла за Комисију која је утврђивала висину потраживања депонената и њему је лично познато да су се уговори који су били предмет графолошког вештачења налазили у девизном досијеу тужиле. Према налазу вештака економско-финансијске струке, висина потраживања по 24 уговора за које је утврђено да се на њима налазе аутентични потписи тужиле, примењујући при томе методологију из члана 2. Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и тачке 2. Одлуке Владе РС о ближим условима и начину вршења конверзије девизних депозита грађана орочених код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији у обвезнице Републике Србије, урачунавајући по сваком од уговора исплате главница и камата и користећи курс евра на дан 19.08.2022. године, износи 191.897,34 евра према табели о висини потраживања за сваки од 24 уговора. Комисија коју је формирала Влада тужене Републике је више пута (14.08.2007. године, 10.02.2009. године, 26.01.2010. године и 05.03.2013. године) одлагала да одлучује о захтеву тужиле за издавање потврде са образложењем да се на основу презентованих докумената предмет по захтеву тужиле не може обрадити и пустити на исплату.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредаба Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица, којим су уређени услови и начин регулисања обавеза по основу неисплаћених орочених девизних средстава грађана по уговорима о депозиту грађана код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији који су постали јавни дуг Савезне Републике Југославије у складу са чланом 4. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедне грађана („Службени лист СРЈ“, бр. 59/98, 44/99 и 53/2001), као и динамике извршавања обавеза (почев од 2002. године закључно са 2016. годином), нижестепени судови су усвојили тужбени захтев.

Врховни суд налази да је на утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица („Службени лист СРЈ“, бр. 36/2002) уређени су услови и начин регулисања обавеза по основу неисплаћених орочених девизних средстава грађана по уговорима о депозиту грађана код „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији који су постали јавни дуг Савезне Републике Југославије у складу са чланом 4. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедне грађана („Службени лист СРЈ“, бр. 59/98, 44/99 и 53/2001). Чланом 4. став 1. и 2. наведеног закона прописана је динамика извршења обавеза у периоду од 2002. године до 2016. године, а ставом 3. наведеног члана одређено је да депоненти стичу право на исплату доспелих обавеза из овог члана од дана када се утврди висина обавезе према њима, односно од

дана када добију потврду о томе од надлежних органа влада Републике Србије и Републике Црне Горе. Начин и услови издавања потврде из става 3. овог члана утврђује влада Републике Србије и Републике Црне Горе (став 6.). Влада Републике Србије је 15.08.2002. године донела Одлуку о начину и условима издавања потврде о утврђивању права на исплату доспелих обавеза депонентима „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и грађанима који су девизна средства положили код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица („Службени гласник РС“, бр. 48 од 19.08.2002. године) и уредила ближе услове и начин издавања потврде о утврђивању права на исплату доспелих обавеза депонентима „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и грађанима који су девизна средства положили код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица и образовала Комисију за издавање потврде на основу којих се утврђује право на исплату доспелих обавеза према депонентима. Тачком 4. Одлуке прописано је да Комисија утврђује право на исплату обавеза депонентима на основу неисплаћених орочених депозита тих депонената, умањених за износ обрачунатих уговорених камата на те депозите и за износ исплата извршених по депозитима до отварања поступка ликвидације над „Дафимент банком“ а.д. Београд, према документацији Трговинског суда у Београду.

На основу наведених одредаба закона, Република Србија је као сопствени јавни дуг преузела обавезе настале по основу неисплаћених орочених девизних средстава грађана, између осталог, и обавеза насталих по уговорима о депозиту грађана код „Дафимент банке“ а.д. Београд.

У конкретном случају, тужила се у складу са Одлуком о начину и условима издавања потврде о утврђивању права на исплату доспелих обавеза депонентима „Дафимент банке“ а.д. Београд у ликвидацији и грађанима који су девизна средства положили код „Банке приватне привреде Црне Горе“ д.д. Подгорица више пута обраћала Комисији Владе Републике Србије, која тужили није издала потврду на основу које би се утврдило право тужиле на исплату по основу неисплаћених орочених девизних средстава у односу на „Дафимент банку“ а.д. Београд у ликвидацији који су постали јавни дуг Савезне Републике Југославије наводећи као разлог недостатак оригиналних уговора и признаница о уплати и исплати. Међутим, супротно томе у досијеу тужиле број .., који је стављен на располагање од стране тужене Народне банке Србије, налази се оригинална документација – уговори о орочавању девизних средстава грађана по уговорима о депозиту грађана код „Дафимент банке“ а.д. Београд, са признаницама о уплатама и исплатама, уз аутентични потпис тужиле на 24 уговора и признаницама о уплатама и исплатама по тим уговорима, а како је тужила у време ступања на снагу Закона имала пребивалиште на територији Србије (уверење о пребивалишту тужиле од 18.02.2016. године), правилно су нижестепени судови закључили да је основан њен захтев за утврђење права на исплату неисплаћених износа по уговорима о ороченом депозиту у односу на тужену Републику Србију, јер је реч о јавном дугу за који одговара тужена Република Србија. Висина потраживања по уговорима о орочавању девизних средстава на којима се налази аутентични потпис тужиле, утврђен је на основу налаза и мишљења вештака уз примену курса евра на дан 19.08.2002. године и исплата главнице и камате како је предвиђено законом. Исплата новчаног потраживања је доспела у целости с обзиром да је рок за исплату обвезница старе девизне штедње протекао 2016. године. Поред истицања приговора стварне ненадлежности, који је правилно оцењен као неоснован, тужена Република Србија у ревизији оспорава чињенично стање, што не може бити предмет истицању ревизије у смислу члана 407. ЗПП.

Захтев тужиље и тужене Републике Србије-Министарства финансија за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, јер трошкови одговора на ревизију нису били потреби ради одлучивања о ревизији, а тужена није успела у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**